MEMO

ZAAKNUMMER: 2021008258

AAN : Commissie Algemene Zaken en Control

VAN : Burgemeester A.A.H.C.M. van Extel-van Katwijk
NAMENS DEZE : W.M.A. Verberkt

DATUM : 9 februari 2021

ONDERWERP : TWM, informatie aan de raad.

Samenvatting
Oorspronkelijk zou u in de commissie AZ/C van 4 februari 2021 een presentatie hebben ontvangen over de TWM. Daarvoor in de plaats ontvangt u deze informatie.

- De TWM "herstelt" de bestaande verhoudingen gedurende de crisis.
- In de zwaarste risiconiveaus (zoals nu) is daar niets van te merken, omdat het Kabinet bepaalt.
- We wachten op het moment dat het kabinet ons zicht geeft op praktisch herstel van bevoegdheden en verhoudingen aan de hand van de routekaart.
- De gemeente gaat door met haar belangrijke rol bij de crisisbeheersing, waaronder ook het informeren van uw raad.
- Zodra zicht is op verandering, komen we bij uw raad terug met informatie als aanzet voor een dialoog over de lokale ruimte.
- We bereiden de Nafase voor.

TWM
De TWM is in werking getreden op 1 december 2020. De wet én de daarop gebaseerde maatregelen vervallen in beginsel drie maanden nadat de wet in werking is getreden. Aangezien niet duidelijk is hoe het verloop van de verspreiding van de epidemie van het covid-19 virus er uit zal zien en nog onduidelijk is wanneer middelen ter bescherming tegen het covid-19 virus – zoals een vaccin – beschikbaar komen, voorziet de wet in de mogelijkheid van eerdere maar ook latere beëindiging. Elke drie maanden moet een nieuwe verlengingsbeslissing aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.

De TWM is ingevoerd vanwege de gebrekkige basis van ingrijpende maatregelen bij de bestrijding van het Coronavirus en onduidelijkheid over de duur ervan.
De regering achtte daarom nationale wetgeving aangewezen boven de eerdere structuur van noodverordeningen. De noodverordeningen zijn ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet.
De TWM heeft als uitgangspunt dat maatregelen op hoofdpunten in de wet worden verankerd en vervolgens bij ministeriële regeling worden uitgewerkt en vastgesteld, met voorafgaande betrokkenheid van het parlement. Zo kunnen de maatregelen meebewegen met nieuwe (wetenschappelijke) inzichten, met behoud van democratische waarborgen.
Met de TWM wordt tevens aangesloten bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties van toepassing zijn. Dat wil zeggen dat bevoegdheden in beginsel niet meer bij de veiligheidsregio's, maar op gemeentelijk niveau komen te liggen, met de controlemogelijkheden van de gemeenteraad.
De voorzitter van de veiligheidsregio is in beginsel niet bevoegd toepassing te geven aan de in de hoofdstuk Va van de Wet publieke gezondheid aan de burgemeester toegekende

bevoegdheden. Dit uitgangspunt kan onder omstandigheden worden doorbroken door een besluit daartoe van de minister van VWS.

Veranderingen
Zolang de crisis in de zwaarste risiconiveaus verkeert, zult u weinig merken van veranderingen. Dit komt doordat nog steeds het crisisbeheersingsniveau GRIP 4, met Kabinetsbevoegdheden van toepassing blijft. Het Kabinet bepaalt via Ministeriële Beschikkingen gebaseerd op de TWM de inhoudelijke maatregelen. De burgemeester heeft weliswaar zijn wettelijke bevoegdheden "teruggekregen" maar voert deze uit zoals het Kabinet heeft bepaald. Er is geen beleidsruimte, hooguit enige afwegingsruimte in individuele gevallen. En deze afwegingsruimte is weer beperkt omdat regionaal is afgesproken dat burgemeesters de invulling van die beperkte ruimte op elkaar afstemmen, om waterbedeffecten te voorkomen.
Daarnaast wordt de burgemeester geacht het belang van de bestrijding van de epidemie voorop te stellen, om zo snel mogelijk uit de Coronacrisis te komen. Dit betekent dat de burgemeester zich altijd twee vragen stelt als een vraag wordt voorgelegd:

a. Kan het volgens de regels? In de zwaarste risiconiveaus kan er (vrijwel) niets.
b. Als het kan, moeten we het dan willen? In de zwaarste risiconiveaus weegt het algemeen belang van bestrijding van de epidemie zo zwaar, dat het antwoord vrijwel altijd negatief is.

Relatie tussen Risiconiveaus en lokale ruimte
Er ligt dus een directe relatie tussen de risiconiveaus en de mate waarin in de praktijk de bevoegdheden van de burgemeester, college en raad daadwerkelijk lokaal kunnen worden gebruikt.

Deze risiconiveaus, de maatregelen en de "lokale ruimte" zijn in de routekaart aangegeven. Er zijn twee versies: de Bestuurdersversie (eerste link) en de Publieksversie (tweede link), die ook als pdf zijn bijgevoegd.
Geef niet te snel een printopdracht, ze bestaan uit een aantal grote vellen.

https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2021/02/02/routekaart-coronamaatregelen/Routekaart+coronamaatregelen+bestuurdersversie.pdf

https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2021/02/02/routekaart-coronamaatregelen/Routekaart+coronamaatregelen.pdf

We hadden gehoopt in de laatste versie (van 2 februari jl.) inzicht te krijgen in welke risiconiveaus (uiteraard de lichtere niveaus) de lokale ruimte daadwerkelijk herleeft, waardoor de bevoegdheden daadwerkelijk weer op gemeentelijk niveau kunnen worden benut, met de controlemogelijkheden van de gemeenteraad. We noemen dit een Landelijke Afschalingsstrategie. Dit is helaas niet specifiek in of bij de nieuwe routekaart aangegeven, zodat een besluit daartoe van het Kabinet moet worden afgewacht.
Gezien het risico van een derde golf (vanwege de hoge besmettingsgraad van de Britse virusvariant) zal het waarschijnlijk weken, zo niet maanden duren voordat hierover meer duidelijkheid bestaat.
Zolang verandert er in de praktijk niets: wij zullen u blijven informeren over de voortgang van de crisisbeheersing en, zodra zicht ontstaat op lokale ruimte, zullen wij u nader informeren, desgewenst aan de hand van een presentatie.

We begrijpen dat dit u mogelijk teleurstelt. We hadden graag aan de hand van het volgende overzicht een dialoog over praktische invulling in Asten willen starten.
http://griffiers.nl/files/vvgtest_csshtml_nl/factsheet%20corona_-_rol_van_de_raad_bij_coronamaatregelen.pdf

De VNG heeft uitgebreide informatie over de TWM beschikbaar. Via onderstaande link komt u bij deze informatie.

https://vng.nl/sites/default/files/2020-11/vng-handreiking-tijdelijke-wet-maatregelen-covid-19.pdf

Wat doen we nu in Asten aan crisisbeheersing?

- We voeren de TWM/Ministeriële Regelingen uit, gericht op het slechten van de epidemie. Dit doen we in een beleidsteam, voorgezeten door de burgemeester, waarin in ieder geval ook de secretaris zitting heeft en, zo vaak als nodig, de Adviseur Rampenbestrijding. Het Beleidsteam wordt aangevuld met deskundigen, naar gelang onderwerpen dit vereisen. Het Beleidsteam wordt gevoed door het Crisisteam waarin MT, Adviseur Rampenbestrijding, Communicatieadviseur, Secretariële Ondersteuning en, waar nodig, deskundigen zitten. Dit crisisteam zorgt ook voor de uitvoering van de besluiten.
- De burgemeester stemt de besluiten over de uitvoering regionaal af, koppelt terug naar het college, vraagt waar nodig collegebesluiten en legt verantwoording af en geeft informatie aan de raad.
- We bereiden de zogenaamde Nafase voor. Dit is een specifiek proces binnen de crisisbeheersing, waarvoor de gemeentesecretaris verantwoordelijk is. Hij, met zijn crisisteam, zorgt ervoor dat de gemeente wordt voorbereid voor "terugkeer naar de oude situatie". Gezien de (on)voorspelbare structurele consequenties van de Coronacrisis, maar ook omdat deze crisis ook kansen biedt, zoals versnelde digitalisering en stimulering van meer thuiswerk (de "coronaversneller") spreken we meestal over "de terugkeer naar de nieuwe situatie". Over de aanpak van deze Nafase informeren wij u ook graag binnen een aantal maanden. We zullen dan ook uitleggen waarom het zo belangrijk is (in scenario's) al tijdens de hoogdynamiek van de crisis te starten met de voorbereiding van het Nafaseplan. Het gaat dan niet alleen om informeren, maar ook om (de wijze van) het ophalen van input bij de raad, het college, onze deskundigen en, zeker ook, bij de gemeenschap van Asten.

Met vriendelijke groet,

A.A.H.C.M. van Extel-van Katwijk, burgemeester.